

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sklep X Pdp 668/2011

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VDS0008204

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne spore

Datum: 20.6.2011

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: kolektivni delovni spor - zakonitost volitev - svet delavcev - volilna pravica - delavec s posebnimi pooblastili - volilna kampanja

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

Zveza: ZDR člen 72. ZSDU člen 12, 13, 52, 53.

Besedilo

Jedro:

Finančna in propagandna podpora posameznim kandidatom za volitve v svet delavcev s strani delodajalca lahko predstavlja kršitev postopka volitev, v kolikor se ugotovi, da je vplivala oz. bi lahko vplivala na zakonitost in pravilnost volitev.

Izrek:

I. Pritožbi nasprotnega udeleženca se ugodi, izpodbijana sodba se razveljavi in se zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

II. Pritožbeni stroški so nadaljnji stroški postopka.

Obrazložitev:

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo ugodilo predlogu predlagatelja in razveljavilo volitve v svet delavcev z dne 5. 2. 2010 in nasprotnemu udeležencu naložilo, da je dolžan ponoviti volitve v 60 dneh. Odločilo je, da vsaka stranka trpi svoje stroške postopka.

2. Zoper odločitev sodišča prve stopnje se pritožuje nasprotni udeleženec zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja ter zmotne uporabe materialnega prava. Predlaga, da pritožbeno sodišče pritožbi ugodi ter izpodbijano sodbo razveljavi ter vrne v ponovno odločanje sodišču prve stopnje oziroma podrejeno, da pritožbi ugodi in predlog predlagatelja zavrne kot neutemeljen, predlagatelju pa naloži povračilo vseh stroškov tega postopka. Meni, da je predlagatelj napačno določil osebo, ki je pasivno legitimirana v tem sporu. Predlagatelj je kot stranko navedel volilno komisijo družbe L. d.d., katera ne obstaja. V skladu z 52. členom ZSDU je kot nosilec pravic in obveznosti v konkretnem kolektivnem sporu le volilna komisija sveta delavcev, ne pa volilna komisija družbe L. d.d.. Navaja, da je odločitev sodišča prve stopnje o razlogih za razveljavitev volitev z dne 5. 2. 2010 izključno glede kršitev 12. in 13. člena ZSDU v nasprotju z predlaganimi dokazi. V tem delu se izrek sodbe glede na

obrazložitev sodišča ne da preizkusiti. Nasprotni udeleženec je predložil pogodbo o zaposlitvi in anekse k pogodbi kandidatke S.B.. Iz aneksov k pogodbi o zaposlitvi nikjer ne izhaja, da je delavka, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi v skladu z 72. členom Zakona o delovnih razmerjih. Nesporno je, da S.B. ni prokurist in niti poslovodja. Sodišče prve stopnje ne obrazloži na osnovi česa je sprejelo odločitev, da navedena delavka spada v krog delavcev, ki ne morejo imeti ne aktivne in ne pasivne volilne pravice. Prav tako ne pojasni, kako je delo S.B. kot dodatne zadolžitve vplivalo na zakonitost in pravilnost volitev, kar je drugi pogoj v primeru ugotovitve za razveljavitev volitev po 52. členu ZSDU. Sama izvolitev S.B. kot kandidatke z največ glasovi ne more biti dovolj tehten razlog za nezakonitost volitev. Sodišče prve stopnje je zmotno in nepopolno ugotovilo dejansko stanje glede bistvenih kršitev postopka - kandidiranje kandidatke S.B.. Le-ta ima sklenjeno pogodbo za vodenje oddelka galvane, od novembra 2009 pa je mesečno sklepala anekse k obstoječi pogodbi, s katerimi jo je družba zadolžila za opravljanje še dodatnih del in nalog, to je nadomeščanje vodje proizvodnje. V aneksih ni ničesar določeno drugače od njene osnovne pogodbe vodje oddelka ... v smislu 72. člena Zakona o delovnih razmerjih. ZSDU v 12. in 13. členu določa, da aktivne in pasivne volilne pravice nimajo direktor, prokuristi in tudi delavci, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi v skladu z 72. členom ZDR. Poudarja, da S.B. s sklepanjem aneksov navedeni pogoj ne izpolnjuje. Sodišče prve stopnje je napačno presodilo anekse k pogodbi o zaposlitvi, kot pogodbo o zaposlitvi v skladu s 72. členom ZDR. Predlagatelj v potrditev svojih navedb ne predlaga nobenih dokazov, ki bi dokazovali njihove navedbe, da je S.B. delavka, ki zaradi statusa po 2. odstavku 12. člena ZSDU ne more imeti aktivne volilne pravice. Nasprotni udeleženec se prav tako ne strinja z odločitvijo sodišča glede sodnega varstva v zvezi s kandidacijskim postopkom, saj meni, da je nasprotni udeleženec (pravilno: predlagatelj) v zvezi z ugovori glede S.B. po 52. členu ZSDU prekludiran. Varstvo po 53. členu ZSDU se nanaša izključno na postopek volitev, ki pa ni kandidacijski postopek, ki ga mora izvesti volilna komisija. Navedbe predlagatelja o kršitvi 12. in 13. člena ZSDU so zato prepozne. Priglaša pritožbene stroške.

3. Predlagatelj v odgovoru na pritožbo predlaga, da pritožbeno sodišče pritožbo kot neutemeljeno zavrne, nasprotnemu udeležencu pa naloži plačilo stroškov postopka. Glede pomanjkanja obstoja pasivne legitimacije v predmetnem sporu se predlagatelj sklicuje na sodbo VS RS opr. št. VIII Ips 275/2006, po kateri je nasprotni udeleženec pri sporih glede volitev v SD prav volilna komisija. Po prepričanju predlagatelja je sodišče tudi pravilno zaključilo, da S.B. kot vodilni delavec ni imela ne aktivne ne pasivne volilne pravice. Sklicuje se na sodbe VDS opr. št. Pdp 386/2000 in opr. št. Pdp 733/98 ter sodbo VS RS opr. št. VIII Ips 262/2005, po katerih se za vodilne delavce v smislu 12. člena ZSDU štejejo ne samo poslovodni delavci in prokuristi, temveč tudi vodilni delavci, to je delavci, ki vodijo posamezno poslovno področje ali organizacijsko enoto ali imajo pooblastila za sklepanje pravnih poslov ali samostojne kadrovske in organizacijske odločitve. Po oceni predlagatelja dejstvo, da je S.B. v času kandidature ter svoje izvolitve nadomeščala vodjo proizvodnje potrjuje navedbe, da gre za vodilno delavko. Brez njene kandidature bi bil volilni rezultat gotovo drugačen. Predlagatelj se ne strinja z ugotovitvijo sodišča, da delodajalec s svojim ravnanjem ni vplival na izid volitev oziroma da ni izkazano, da bi delodajalec kršil svobodo in tajnost volitev. Iz izpovedbe priče S.B. očitno izhaja, da je njeno kandidato podprl delodajalec, pripravil in plačal je tudi propagandni material. To ravnanje delodajalca pomeni kršitev prvega odstavka 52. člena ZSDU. Meni, da je napačna razlaga določb ZSDU s strani nasprotnega udeleženca v zvezi s prekluzijo uveljavljanja sodnega varstva. Glede na dejstvo, da v zakonu ni predvideno sodno varstvo zoper odločitve komisije, je potrebno pravico do sodnega varstva uveljaviti v sporu po 52. členu ZSDU, kar je predlagatelj tudi storil. Priglaša stroške odgovora na pritožbo.

4. Pritožba je utemeljena.

5. Pritožbeno sodišče je v sporni zadevi že dvakrat odločilo in sicer s sodbo opr. št. X Pdp 577/2010 z dne 25. 5. 2010 ter s sodbo opr. št. X Pdp 1369/2010 z dne 6. 1. 2011 tako, da je v obeh zadevah pritožbi nasprotnega udeleženca ugodilo in zavrnilo predlog predlagatelja, da se razveljavijo volitve v svet delavcev družbe L. d.d., izvedene dne 5. 2. 2010 in da se volitve zaradi ugotovljenih bistvenih kršitev določb postopka ponovijo v 60 dneh. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je z zadnjim sklepom opr. št. VIII Ips 112/2011 z dne 20. 6. 2011 reviziji predlagatelja ponovno ugodilo, sodbo sodišča druge stopnje razveljavilo in vrnilo zadevo sodišču druge stopnje v novo sojenje.

6. Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijano sodbo sodišča prve stopnje v mejah pritožbenih razlogov in v mejah razlogov, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti (2. odstavek 350. člena Zakona o pravdnem postopku - ZPP - Ur. l. RS št. 26/99 in naslednji). Ob navedenem preizkusu je ugotovilo, da sodišče prve stopnje ni bistveno kršilo določb postopka, na katere pazi

pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti in na katere opozarja pritožba, vendar pa je sodišče prve stopnje zaradi nepopolno ugotovljenega dejanskega stanja zmotno uporabilo materialno pravo, kar pritožbeno sodišče utemeljuje z naslednjimi dejanskimi in pravnimi razlogi.

7. V tem kolektivnem delovnem sporu gre za spor o razveljavitvi volitev po določbi 53. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU - Ur. l. RS 42/93 in naslednji), ki ga je sprožil sindikat L.N. - KNSS. V tej zvezi je na podlagi navedene zakonske določbe utemeljena odločitev o razveljavitvi volitev članov sveta delavcev le ob obstoju bistvenih kršitev postopka volitev, ki izkazano vplivajo ali lahko vplivajo na zakonitost in pravilnost volitev (tako tudi sodba Višjega delovnega in socialnega sodišča opr. št. Pdp 733/1998 z dne 19. 5. 1998).

8. Sodišče prve stopnje je na podlagi izvedenega dokaznega postopka ugotovilo, da je predlog predlagatelja utemeljen. Postavilo se je na stališče, da aktivna volilna pravica ne pripada vodilnim delavcem, ker že zaradi svojega položaja sodelujejo ali aktivno vplivajo na upravljanje gospodarskih družb in soodločanje s strani uprave. Ocenilo je, da ne more biti sporna pogodba o zaposlitvi kandidatke za članico sveta delavcev S.B. za opravljanje dela vodje oddelka ..., pač pa aneksi k pogodbi o zaposlitvi, na podlagi katerih od decembra 2009 opravlja delo nadomeščanja vodje proizvodnje z vsemi njegovimi pooblastili. Štelo je, da je nasprotni udeleženec kršil določbo 12. člena ZSDU, ker pa za razveljavitev volitev ne zadošča vsaka kršitev, ampak le taka, ki vpliva na rezultate glasovanja, je ugotovilo, da je S.B. dobila največ glasov, kar pomeni, da je njena izvolitev vplivala na rezultate glasovanja. Ostalih kršitev ni ugotovilo oziroma niso vplivale na pravilnost in zakonitost volitev.

9. Pritožbeno sodišče se strinja s stališčem sodišča prve stopnje, da je volilna komisija udeleženec v sporu o sodelovanju delavcev pri upravljanju po 1. odstavku 52. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS-1 - Ur. l. RS, št. 2/2004 in naslednji). Posebnih določb o udeležencih pri tovrstnih sporih ZDSS-1 nima, zato veljajo glede tega splošne določbe 45. člena ZDSS-1. Nasprotni udeleženec je oseba, organ ali združenje, proti kateremu je predlog vložen. V volilnih zadevah po ZSDU je to volilna komisija. Pritožbeno sodišče se strinja s stališčem sodišča prve stopnje, da bi bilo sicer pravilnejše poimenovanje nasprotnega udeleženca "volilna komisija sveta delavcev, organiziranega pri družbi L. d.d.", kljub temu pa je identifikacija udeleženca nedvoumna, zaradi česar ugovor pomanjkanja pasivne legitimacije ne more biti sprejemljiv.

10. Po določbi 13. člena ZSDU imajo pravico biti izvoljeni v svet delavcev vsi delavci, ki imajo aktivno volilno pravico po tem zakonu in so zaposleni v družbi nepretrgoma najmanj 12 mesecev (pasivna volilna pravica). Po določbi 12. člena ZSDU imajo aktivno volilno pravico vsi delavci, ki delajo v družbi nepretrgoma

najmanj šest mesecev. Direktor, delavci, ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi v skladu z 72. členom Zakona o delovnih razmerjih (ZDR - Ur. l. RS, št. 42/2002 in naslednji) ter prokuristi nimajo pravice voliti predstavnikov v svet delavcev. Zato se v tem konkretnem primeru postavlja vprašanje, ali ima S.B. sklenjeno pogodbo o zaposlitvi po določbi 72. člena ZDR. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1 - Ur. l. RS, št. 42/2006 in naslednji) v 10. členu navaja, da se za poslovodstvo štejejo organi ali osebe, ki so po tem zakonu ali po aktih družbe pooblaščen, da vodijo njene posle. Predlagatelj se v predlogu sklicuje, da je S.B. vodilna delavka. ZDR v 72. členu določa, da se lahko ob sklepanju pogodbe o zaposlitvi s poslovodno osebo ali s prokuristom določeni elementi pogodbe o zaposlitvi določijo drugače, kot za ostale delavce. Sodišče prve stopnje je napačno presodilo anekse k pogodbi o zaposlitvi delavke S.B., ko jih je štelo kot pogodbo o zaposlitvi v skladu s 72. členom ZDR, saj v njih ni nobenih določb, drugačnih od njene osnovne pogodbe o zaposlitvi (za vodenje galvanice) v smislu 72. člena ZDR. Zato je zaključek sodišča prve stopnje, da je nasprotni udeleženec kršil ZSDU, kršitev pa je vplivala na rezultate glasovanja, materialnopravno zmoten. V tej zvezi je tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v zadnjem sklepu opr. št. 112/2011 zavzelo stališče, da navedena delavka ni članica poslovodstva, in da v družbi ne opravlja prokure, zaradi česar je imela aktivno in pasivno volilno pravico za volitve v svet delavcev.

11. Vendar po ugotovitvi pritožbenega sodišča izpodbijana sodba ne vsebuje nobenih razlogov o delodajalčevi podpori delavki S.B. v predvolilni kampanji. Predlagatelj je v 4. točki predloga (list. št. 3) opozoril, da je pravnik družbe L. d.d. J.G. posebej vodil predvolilno kampanjo za določene kandidate ter ustrezno skrbel za njihovo propagando na oglasnih deskah s slikami in plakati. Takšno propagiranje je lahko sporno, posebej v primeru, če je izvajano s strani vodstva družbe. Glede tega je predlagatelj ponudil izvedbo konkretnih dokazov - slika razobešenega plakata in zaslišanje N.M. (list. št. 4). Sodišče prve stopnje takšnih dejstev ni v ničemer preizkušalo, njihov obstoj pa lahko vpliva na zakonitost in pravilnost volitev. Smiselno se na takšne razloge sklicuje predlagatelj še v odgovoru na pritožbo (list. št. 62), ki meni, da je nedopustno poseganje delodajalca v obliki finančne in propagandne podpore posameznim kandidatom za volitve v svet delavcev, kar lahko predstavlja kršitev iz 1. odstavka 52. člena ZSDU. Glede tega je tudi Vrhovno sodišče Republike Slovenije v zadnjem sklepu navedlo, da se mora to dejstvo v celoti preizkusiti, če bi glede na svojo vrsto in težo vplivalo na zakonitost in pravilnost volitev (1. odstavek 53. člena ZSDU). Zato je pritožbeno sodišče razveljavilo izpodbijano sodbo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo sojenje (355. člen ZPP).

12. Sodišče bo moralo v ponovljenem postopku preizkusiti še obstoj spornih dejstev, ki se nanašajo na predvolilno kampanjo navedene delavke, v tej zvezi izvesti potrebna zaslišanja prič N.M. in J.G., nadalje oceniti predlagane listinske dokaze ter po potrebi izvesti še druge dokaze. Ko bo dopolnilno postopek v nakazani smeri, bo lahko presodilo, če je tudi to, s strani predlagatelja

zatrjevano dejstvo, lahko vplivalo na zakonitost in pravilnost volitev. Poleg tega bo odločilo tudi o nastalih pritožbenih in revizijskih stroških, ki so pridržani za končno sodbo (3. odstavek 165. člena ZPP).

13. Pritožbeno sodišče je glede na naravo spora in okoliščine primera ocenilo, da postopka ne bo samo dopolnjevalo na pritožbeni obravnavi. Pri takšni odločitvi je upoštevalo načeli ekonomičnosti in hitrosti postopka ter ustavno pravico do pravnega sredstva. V skladu z navedenimi razlogi je ocenilo, da bi postopek sojenja na drugi stopnji trajal nesorazmerno več časa in bi bil dražji od dopolnjenega postopka na prvi stopnji, pri čemer je potrebno upoštevati, da vse odločilne dejanske okoliščine glede predvolilne kampanje konkretne delavke še niso bile predmet obravnave. V kolikor bi jih obravnavalo pritožbeno sodišče, bi strankam v postopku lahko odvzelo možnost vložitve pravnega sredstva zoper dejansko stanje, ki bilo na pritožbeni stopnji prvič preizkušeno.

Zveza:

ZDR člen 72. ZSDU člen 12, 13, 52, 53.